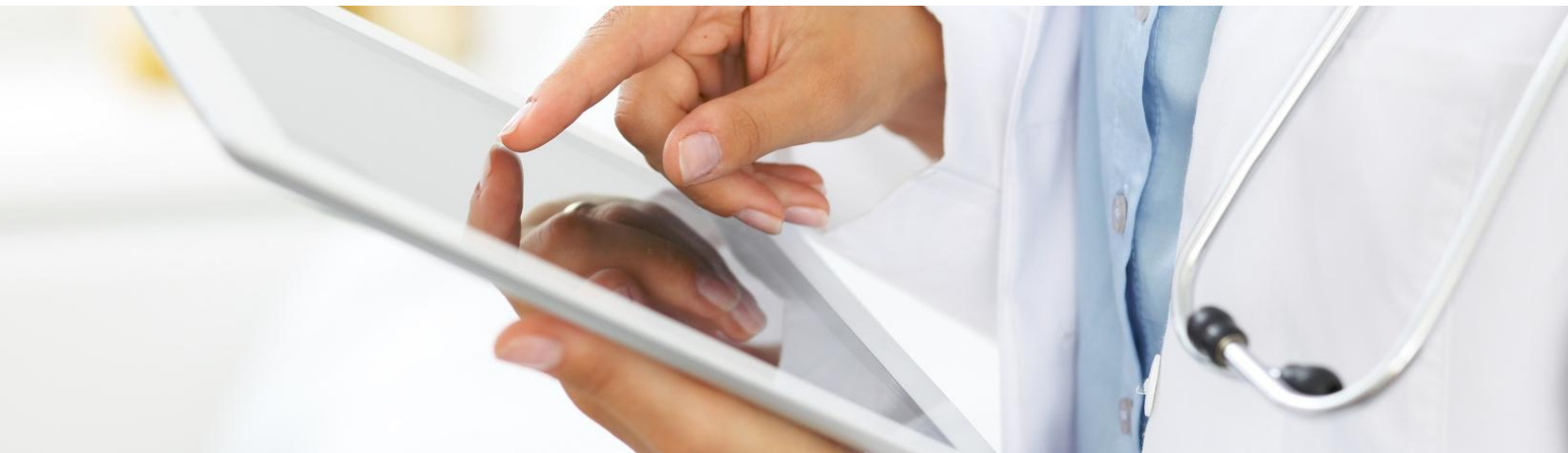

Konference ČDS, České Budějovice,
květen 2025

VALIDACE DAT O SEBEVRAŽEDNOSTI

Šárka Daňková, sarka.dankova@uzis.cz

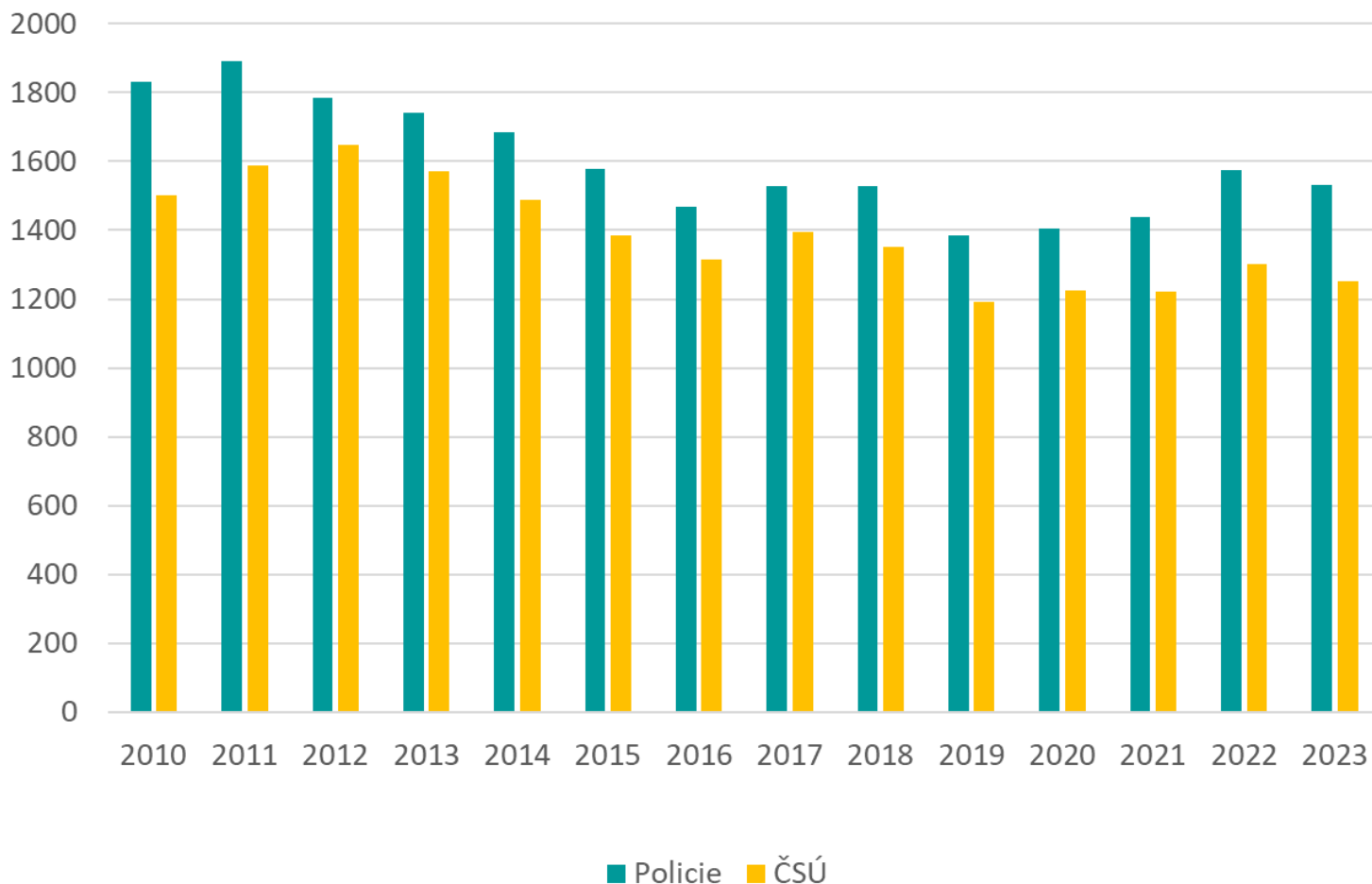
www.uzis.cz

ZDROJE DAT O SEBEVRAŽDÁCH

- V rámci ČR existuje několik možností, jak evidovat počty událostí sebevražedného jednání, a to jednak v rámci Národního zdravotnického informačního systému (mortalita, hospitalizace, NRHZS), ale i v rámci jiných rezortů (SŽDC, policejní prezídium).
- **Zemřelí podle evidence příčin smrti – Registr zemřelých, ÚZIS ČR / ČSÚ**
- **Sebevražedné jednání dle registru hrazené zdravotní péče – NRHZS, data pojišťoven**
- **Data z evidence policejního prezidia (různé odd., dopravní nehody X kriminální policie)**
- Oficiální statistika je založena na datech o příčinách smrti (ČSÚ), nicméně jeví se spíše jako podhodnocená
- **Lékař je povinen údaje na LPZ předat do 30 dnů od data úmrtí. Podle zákona 372 se při všech násilných úmrtích, včetně sebevraždy, provádí zdravotní pitva na oddělení soudního lékařství. Podle dat za rok 2022 bylo pitváno 87 % všech úmrtí evidovaných jako sebevražda.**

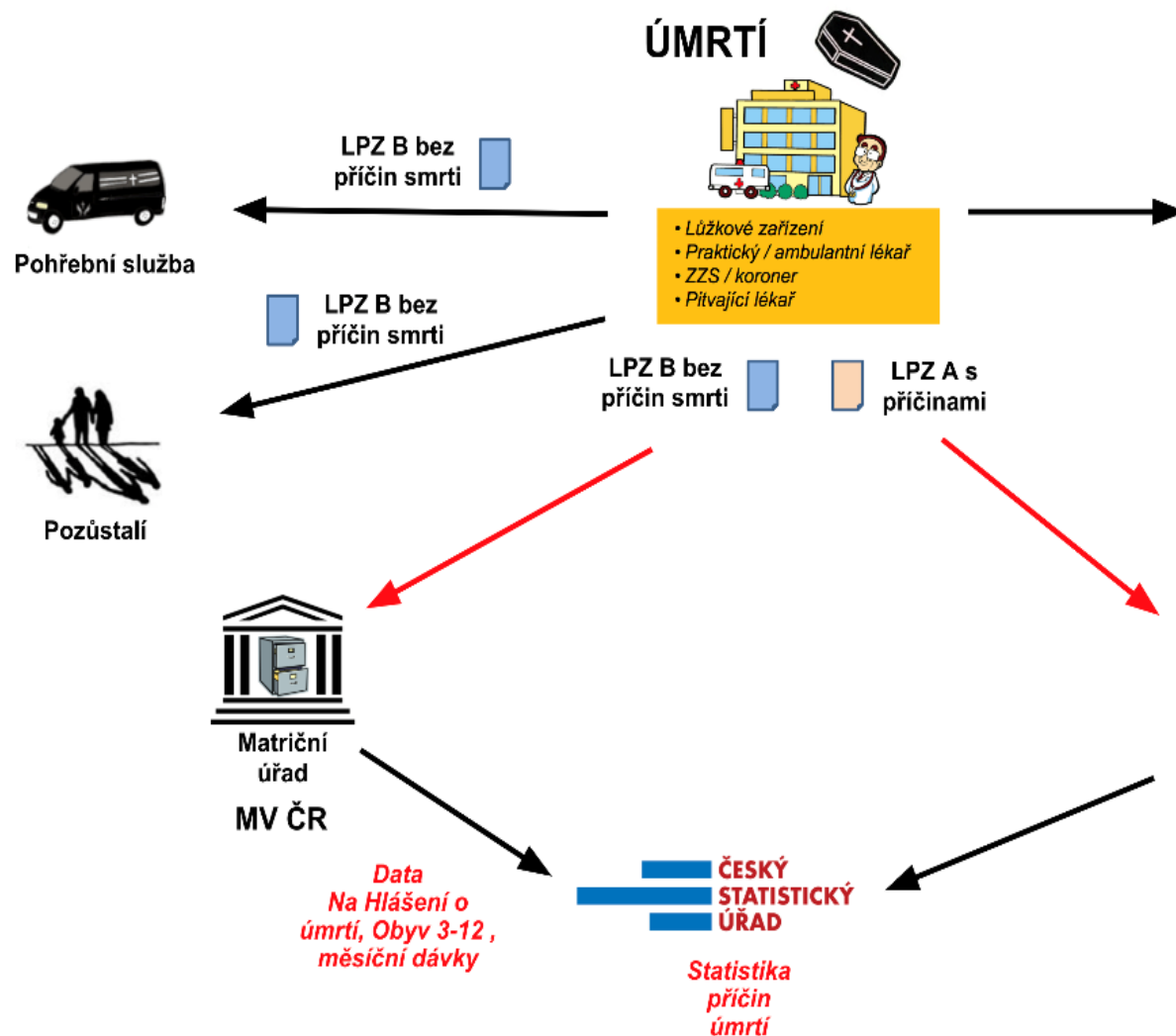
DOKONANÉ SEBEVRAŽDY DLE DAT POLICEJNÍHO PREZIDIA

Počty dokonaných sebevražd

- Počty sebevražd evidovaných policejním prezidiem jsou dlouhodobě mírně vyšší než počty vykazované Českým statistickým úřadem (v posledních letech o 250 až 300 případů)
- Tento rozdíl je dán nedostatkem informací v Listu o prohlídce zemřelého, kam se výsledky policejního šetření nemusí vždy promítnout
- událost je chybně klasifikována do jiné kategorie, nebo do skupiny událostí nezjištěného úmyslu.

STATISTIKA PŘÍČIN SMRTI

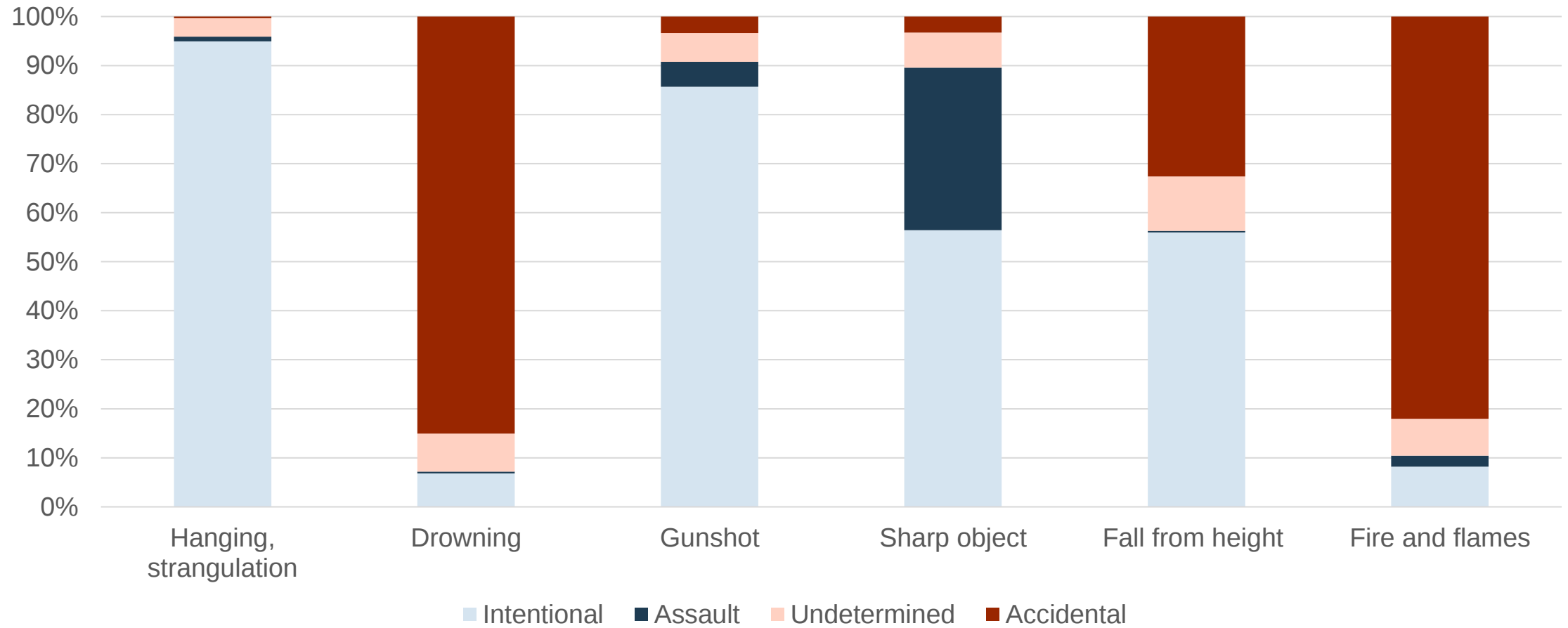
- Data o příčině smrti jsou v ČR uváděna na Listu o prohlídce zemřelého (LPZ)
- Ten je vyplněn při úmrtí, resp. ohledání zemřelého prohlížejícím lékařem, případně pitvající lékařem, pokud byla nařízena pitva
- Lékař na LPZ vyplní tzv. lékařskou část, kde specifikuje příčiny, které vedly ke smrti.

LIST O PROHLÍDCE ZEMŘELÉHO

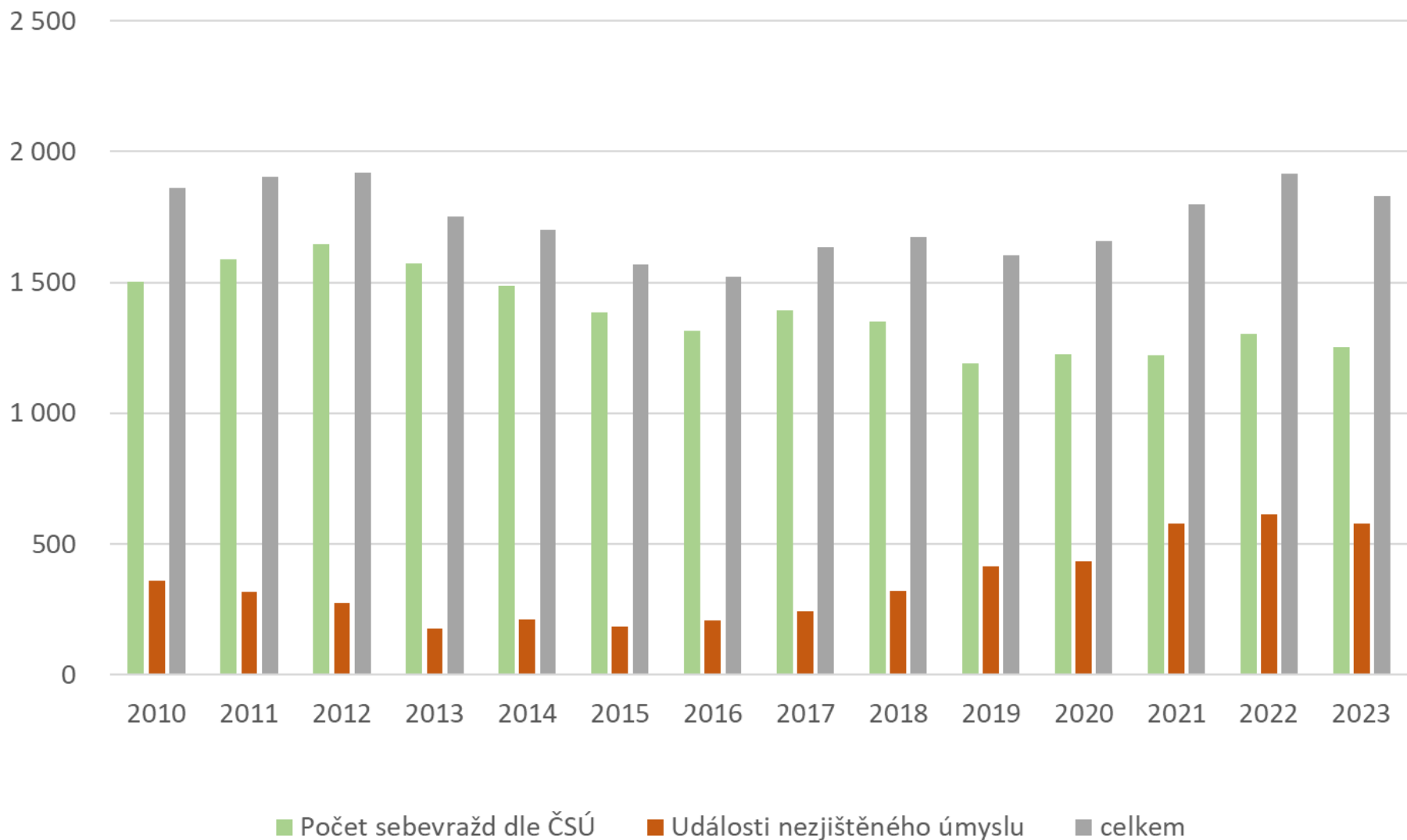
Pád ze skály	nehoda	W15
	vražda (shození)	Y01
	sebevražda	X80
	není zřejmé	Y30

17. Příčina smrti	Slovní popis stavu	Kód MKN	Přibližná doba trvání stavu (je-li známa)
I. Nemoc (stav), který(á) přímo vedl(a) ke smrti (bezprostřední příčina smrti)	a) (jako následek)		
Nemoci, stavy, které vedly k příčině uvedené výše, základní příčina smrti je uvedena jako poslední	b) (jako následek)		
	c) (jako následek)		
	d) (jako následek)		
II. Jiné závažné stavy nebo změny, které přispěly ke smrti, ale nevztahují se k nemoci nebo stavu, který smrt způsobil			
18. Je podezření, že se jedná o úmrtí v souvislosti s užitím či užíváním nelegálních návykových látek? 1. ano 2. ne			
19. Jedná se o: 1. přirozenou smrt 2. nehodu 3. sebevraždu 4. vraždu 5. úmrtí ve válce 6. šetření nejsou ukončena 7. nezjištěno	20. V případě jiné než přirozené smrti vypište mechanismus smrti, dále činnost, při které k poranění došlo a místo, kde se událost přihodila (vč. kódu MKN). Mechanismus:..... Aktivita:..... Místo:.....		
21. Datum události (den, měsíc, rok)		Kód MKN (V01-Y98)	

- Kontrola souladu položek LPZ (je uvedeno že se jedná o sebevraždu ve formě textu, ale není zaškrtnuta příslušná položka apod.)
- V některých případech nesouladu je proveden dotaz na lékaře s cílem upřesnit okolnosti úmrtí.
- Statistické zpracování **vychází z dat, která lékař uvede na LPZ**, další zdroje (pítevní protokol, výsledky šetření policie) k dispozici nemáme
- Pokud je informace z prohlídky lékařem v terénu a z pitvy, přednost mají informace z pitvy
- Rozhodnutí o úmyslu zemřít není úkolem lékaře
- Pro nejasné situace je samostatná kategorie Události nezjištěného úmyslu (Y10-Y34)

VÝVOJ POČTU SEBEVRAŽD A UDÁLOSTÍ NEZJIŠTĚNÉHO ÚMYSLU

CO SE S DATY DĚJE?

- Lékař nemá k dispozici informace o policejním vyšetření
- Nechce na sebe brát odpovědnost za rozhodnutí, i přesto může mít vyjádření na LPZ dopad na následná rozhodnutí, stigmatizaci apod.
- Policie neinformuje lékaře ani UZIS
- Návrh pitvy – buď policie (trestný čin) nebo lékař (jiné úmrtí, vč. sebevraždy) – jiný zdroj financování – možné tendence ovlivnit příčinu smrti?
- Na základě dat o sebevraždách jsou realizována preventivní opatření, cílená na určité oblasti

„Když přijede policie a záchranka na místo, není předem jasné, o co vlastně šlo. Jsou situace, kdy může jít o dopravní nehodu, i když někdo naschvál najede autem do zdi s úmyslem se zabít nebo vstoupí do kolejíště,“ přiblížila policejní psycholožka z krajského ředitelství Martina Antošová.

Antošová podotkla, že na data je navázaný další systém péče o duševní zdraví. „Například u dětí ve školách, zda mají dostupné školní psychology. Sebevražednost má na to také vliv. Čili když nějaká oblast vypadá ve srovnání s ostatními dobře, může být horší šance ředitelů škol získat do svých řad odborníky, například školní psychology,“ upozornila policejní psycholožka.

Před pitvou

udě jiné než přirozené smrti vypište mechanismus smrti, dále činnost, při které k poranění došlo a se událost přihodila (vč. kódu MKN10).

nus:

Místo:

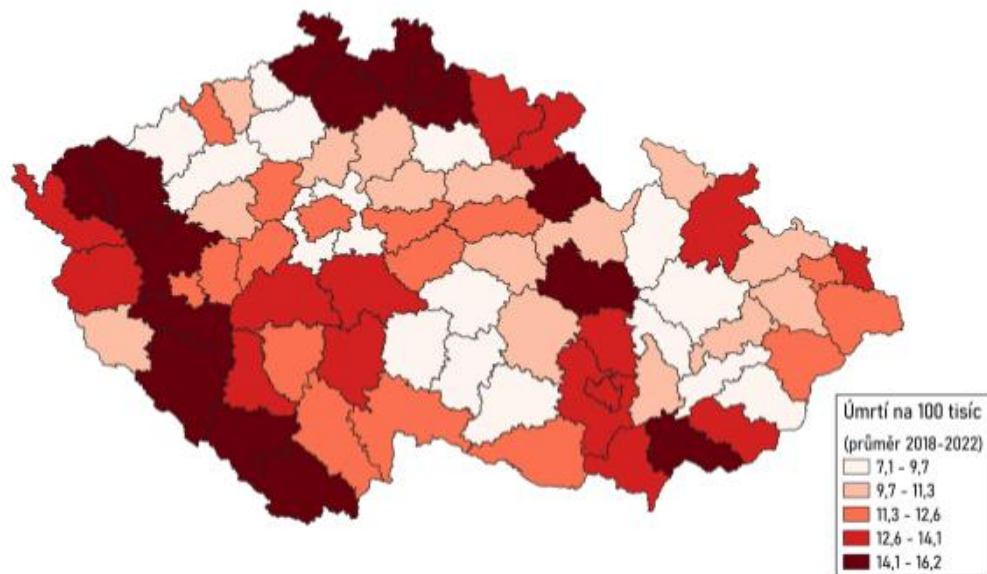
události (den, měsíc, rok)	Kód MKN (V01-Y98)
----------------------------	-------------------

REGIONÁLNÍ DIFERENCIACE VE VÝSKYTU ÚMRTÍ V DŮSLEDKU SEBEVRAŽD A UDÁLOSTI NEZJIŠTĚNÉHO ÚMYSLU 2018-2022

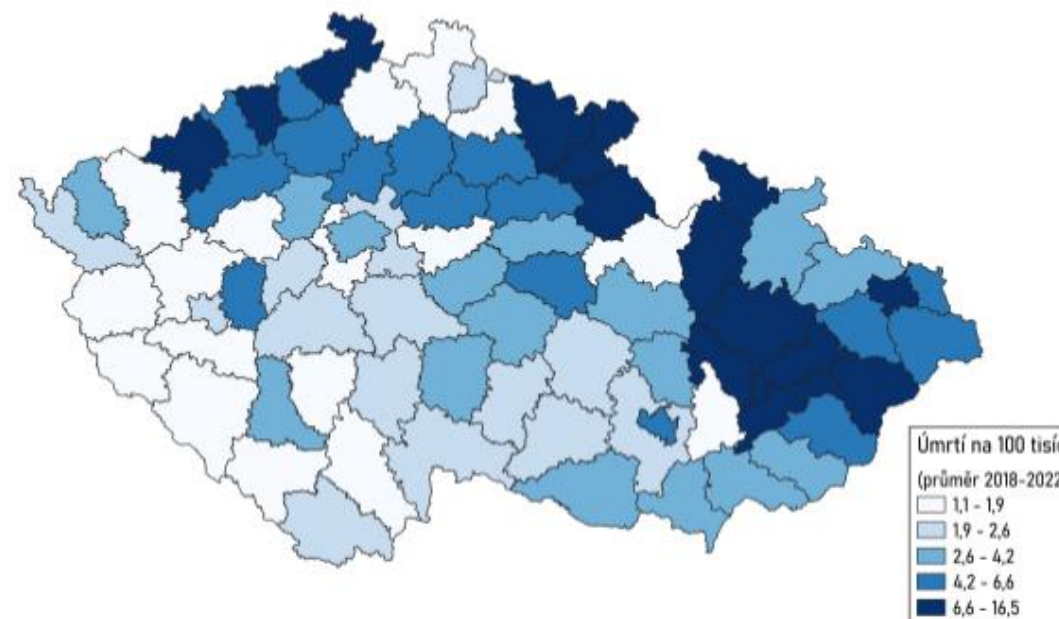
	sebevraždy míra	nezjistěný úmysl míra	celkem míra
HMP	12,6	2,7	15,3
STC	10,9	2,9	13,8
JHC	12,6	1,9	14,6
PLZ	13,0	2,0	15,1
KVK	14,4	2,4	16,8
UST	9,9	6,4	16,3
LIB	15,1	1,8	16,9
KHK	12,3	6,3	18,6
PAR	12,1	3,3	15,4
VYS	9,3	2,6	11,8
JHM	13,2	3,9	17,1
OLO	8,7	13,7	22,4
ZLK	10,5	6,9	17,4
MSK	12,0	5,8	17,8
ČR	11,8	4,4	16,2

REGIONÁLNÍ DIFERENCIACE VE VÝSKYTU ÚMRTÍ V DŮSLEDKU SEBEVRAŽD A UDÁLOSTI NEZJIŠTĚNÉHO ÚMYSLU 2018-2022

Sebevražednost
(bez úmrtí nezjištěného úmyslu)

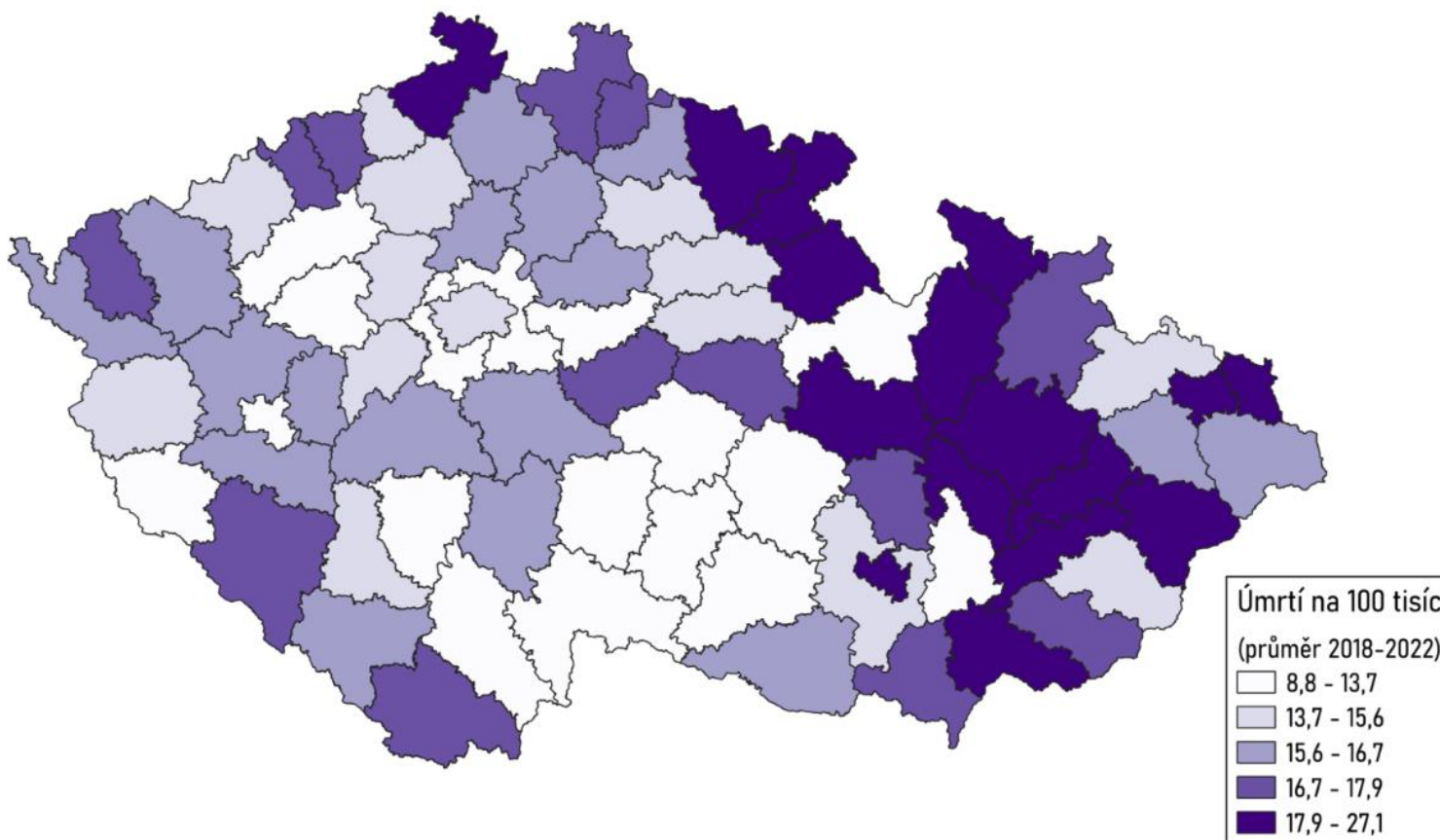

Úmrtí nezjištěného úmyslu

REGIONÁLNÍ DIFERENCIACE VE VÝSKYTU ÚMRTÍ V DŮSLEDKU SEBEVRAŽD A UDÁLOSTI NEZJIŠTĚNÉHO ÚMYSLU 2018-2022

Sebevražednost
(včetně úmrtí nezjištěného úmyslu)

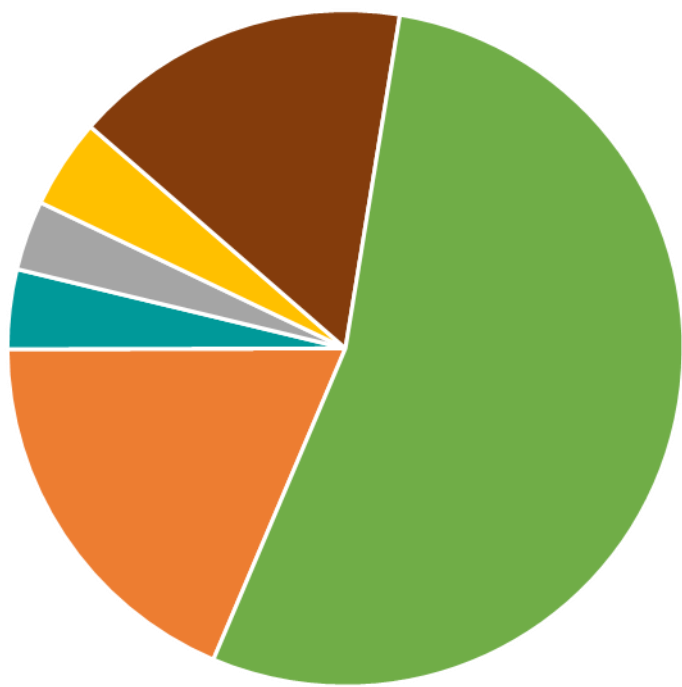

- Propojení dat ČSÚ s individuálními anonymizovanými záznamy PP
- Cílem bylo identifikovat v datech ČSÚ **případy, které má policie vedené jako sebevraždy, zatímco statistika ČSÚ je řadí jinak**
- Primárně jsme vycházeli ze souboru vnějších příčin smrti (diagnózy V, W,X a Y, případy úmrtí mimo vnější příčiny nebyly zahrnuty) a pokusili se tyto případy přiřadit k jednotlivým případům sebevražd evidovaných Policií
- V původních souborech má policie za rok 2023 uvedeno 1535 sebevražd (diagnózy X60-X84), ČSÚ má pod těmito diagnózami vedeno 1249 úmrtí.
- Podařilo se identifikovat 210 případů úmrtí vedených Policií ČR jako dokonaná sebevražda, u kterých má ČSÚ uvedenou jinou diagnózu (V, W, X00-X59, X85-X99, Y), nepodařilo se identifikovat cca 70 případů
- Je zřejmé, že ve více než polovině případů se jedná o události nezjištěného úmyslu, přičemž z celkového počtu událostí nezjištěného úmyslu v roce 576 jich bylo v souboru sebevražd nalezeno 113 (tj. zhruba pětina). Nejčastěji se jednalo o oběšení (34 případů), dále skok z výše (26 případů). Značná část případů (39) byla mylně kategorizována jako zranění chodce při srážce s vlakem, i když se jednalo ve skutečnosti o sebevraždu. Z celkového vykázaného počtu dopravních nehod – chodec VS vlak se zhruba v polovině případů jedná o chybné zařazení.

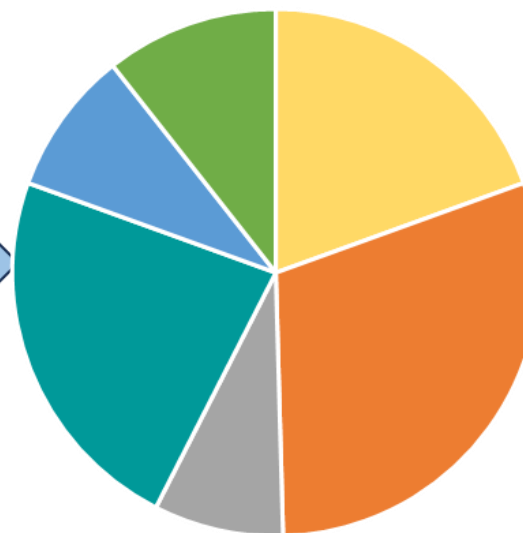
VALIDACE V ROCE 2023

Diagnoza	Počet úmrtí ve sledovaném souboru sebevražd	Počet úmrtí celkem
V05 (Chodec zraněný při srážce s vlakem)	39	95
Jiné dopravní nehody	8	-
W13 (Pád z budovy)	7	32
W19 (Neurčený pád)	9	214
Jiné nehody (W-X59)	34	-
Y10-Y19 (Otrava nezjištěného úmyslu)	22	139
Y20 (Oběšení nezjištěného úmyslu)	34	51
Y22-Y24 (Zastřelení nezjištěného úmyslu)	9	17
Y30 (Pád, skok nezjištěného úmyslu)	26	36
Y34 (Neurčený případ nezjištěného úmyslu)	10	280
Jiné události nezjištěného úmyslu	12	53
Události nezjištěného úmyslu celkem	113	576
Celkem	210	

VALIDACE V ROCE 2023 – 210 ZÁZNAMŮ CHYBNĚ KATEGORIZOVANÝCH SEBEVRAŽD

- Chodec sražený vlakem
- Jiné dopravní nehody
- Pád z budovy
- Neurčený pád
- Jiné nehody
- Nezjištěný úmysl

- Otrava nezjištěného úmyslu
- Oběšení nezjištěného úmyslu
- Zastřelení nezjištěného úmyslu
- Pád, skok nezjištěného úmyslu
- Neurčený případ nezjištěného úmyslu
- Jiné události nezjištěného úmyslu

KROKY KE ZVÝŠENÍ KVALITY DAT:

Na úrovni primárního zpracování

- Kontrola na soulad položek na LPZ
- Důraz na kontrolu správnosti kódování vstupních dat - textů centrálně

Na úrovni roční validace

- Kontrola možným propojením s daty Policejního prezidia (pravděpodobnostní metodou)
- Propojení dat na úrovni ID v plánu pro rok 2024 – dojde k nárůstu počtu sebevražd
- Prověření nejasných záznamů u lékaře

Jiné

- Edukace lékařů jak správně certifikovat úmrtí
- Při interpretaci dat uvažovat i události nezjištěného úmyslu, event. vybrané dopravní nehody

- https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/sarka-dankova-uzis-sebevrazda-sebevrazednost-priciny-umrti-umrtnost-who-mkn_2504280832_jab
- <https://denikn.cz/1285020/skryte-sebevrazdy-nenapadna-kolona-ohyba-statistiky/>
- https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/sebevrazdy-statistika-nejasna-umrti-cesky-urad.A250528_853726_olomouc-zpravy_hrs

Skryté sebevraždy. Nenápadná kolonka ohýbá statistiky

ELIŠKA HRADILKOVÁ BÁRTOVÁ

+ Odebírat e-mailem

Řada sebevražd vřetává do života. Ilustrace: Eliška Hradilková Bártová

Nejasná úmrtí, sražení vlakem, pády ze skal. Expertka hledá, kde vznikají díry v datech o sebevraždách

Děravá statistika sebevražd se podepisuje na fungování státu; okres s papírově nízkou sebevražděností má problém sehnat školního psychologa. Při doplnění skrytých sebevražd – obvykle mezi srážkami s vlakem, skoky z výšky či nevyjasněnými úmrtími – se ale stejný okres dostane na vrchol žebříčku. „Evidujeme asi 1200 případů za rok, policejní prezidium kolem 1500 sebevražd.“ uvádí Šárka Daňková z Ústavu zdravotnických informací a

ZPRÁVY > KRAJE > OLOMOUC

Zprávy Sport Okresy Tipy na výlet Počasí Prostějovsko Úspěšné firmy

Skryté sebevraždy. Život si bere víc lidí, než říkají data, varují odborníci

Ondřej Zuntých

29. května 2025 5:26

Ačkoli podle dat je v posledních letech míra sebevražděnosti v Olomouckém kraji nejnižší v Česku, region je na tom řečí čísel se sebevraždami dobře jen zdánlivě. Může

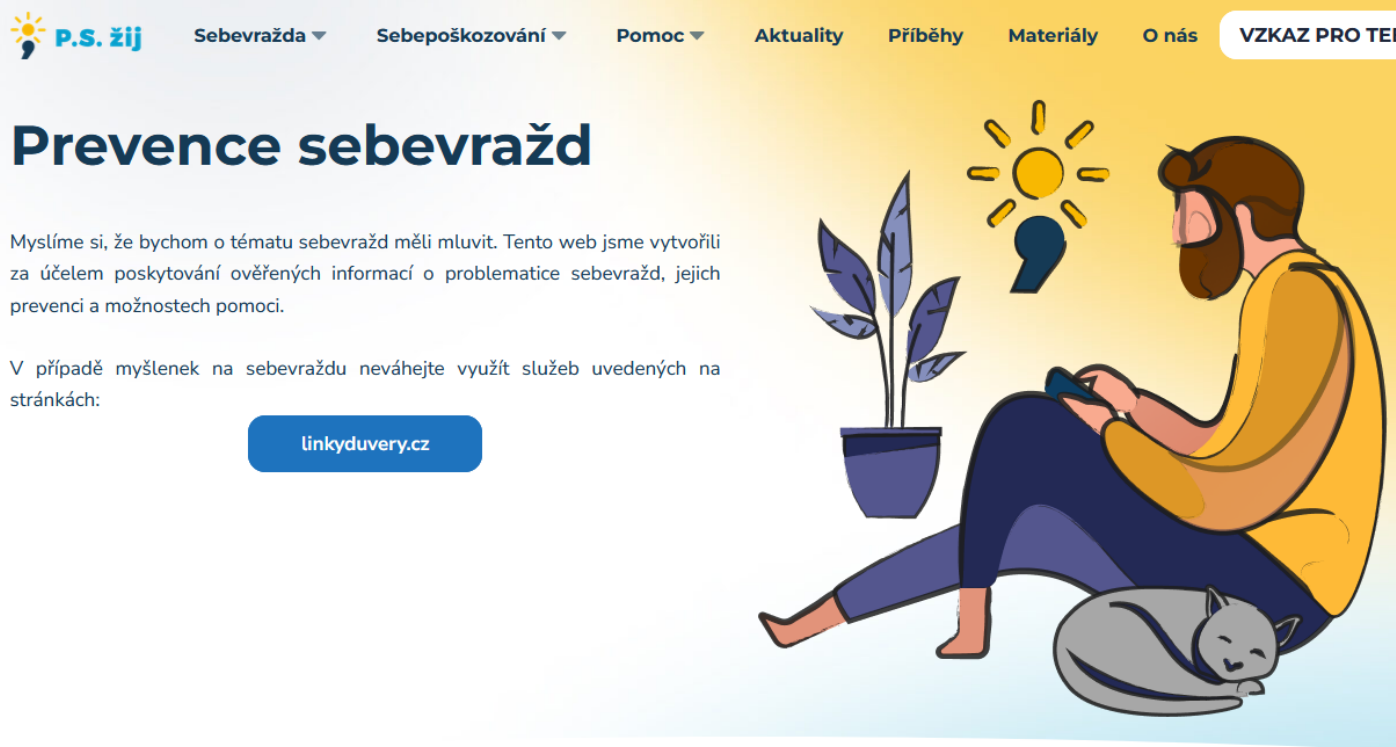

Diskuse
(14 příspěvků)

Sdílet
článek

- <https://sebevrazdy.cz/>
- <https://sebevrazdy.cz/hledani-svetla-v-temnote-souhrnna-zprava-o-sebevrazednem-jednani-a-prevenci-v-ceske-republice-2022-2023/>

P.S. žij Sebevražda ▾ Sebepoškozování ▾ Pomoc ▾ Aktuální ▾ Příběhy ▾ Materiály ▾ O nás ▾ VZKAZ PRO TE

Prevence sebevražd

Myslíme si, že bychom o tématu sebevražd měli mluvit. Tento web jsme vytvořili za účelem poskytování ověřených informací o problematice sebevražd, jejich prevenci a možnostech pomoci.

V případě myšlenek na sebevraždu neváhejte využít služeb uvedených na stránkách:

linkyduvery.cz

15. 07. 2024

Hledání světla v temnotě: Souhrnná zpráva o sebevražedném jednání a prevenci v České republice 2022/2023

DĚKUJI ZA POZORNOST !